

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Кафедра Управління підприємствами у сфері туристичної діяльності

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

3 виробничої (експлуатаційної) практики
(вид практики)
Балабан Надія Георгіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Студента 3 курсу ФУТ 1Д факультету
спеціальності/напряму Підприємництво, торгівля та біржова дія.

Місце проходження практики АТ «ОПІС Банк»

Термін практики з 03.02.2020 по 01.03.2020

Оцінка _____

Керівник практики _____

м. Ізмаїл 2020р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	5
1.1 Історія розвитку ПАТ «ОТП Банк».....	5
1.2 Мета та види діяльності банку.....	7
1.3 Органи управління та контролю банку.....	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	14
2.1 Фінансовий менеджмент.....	14
2.2 Управління банківськими ризиками.....	16
2.3 Використання прибутку, резервні та інші фонди.....	20
РОЗДІЛ 3. ТРУДОВІ РЕСУРСИ БАНКУ.....	22
3.1 Функціональні обов'язки робітників.....	22
3.2 Система преміювання та мотивації працівників.....	23
РОЗДІЛ 4. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКУ.....	27
4.1 Підходи до формування інвестиційного портфелю.....	27
4.2 Перспективи розвитку.....	28
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Проходження практики є важливою складовою частиною освітнього процесу, яка не лише підвищує рівень якості підготовки фахівця за рахунок оволодіння системою професійних вмінь та навичок, а й визначає його готовність до самостійної трудової діяльності. Під час проходження виробничої практики в період з 3 лютого по 28 лютого на базі АТ «ОТП Банк» було опрацьовано ряд практичних питань, що розглядалися під час самостійної роботи та під час лекцій в університеті. Практика в банківській сфері дозволяє отримати певні професійні уміння та навички, які в майбутньому дозволять ефективно вести банківську діяльність. Також, здобуті знання без сумніву стануть у нагоді, адже я навчаюсь на спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

У даному звіті представлена інформація про АТ «ОТП Банк» та проаналізована його діяльність.

Метою проходження практики є вивчення діяльності цього банку, ознайомлення з роботою його окремих відділів та обов'язками кожного з працівників. Набуття практичних знань та навичок потрібних для відкриття валютних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам, ведення валютних рахунків клієнтів, зарахування валютних надходжень на рахунок резидентів та нерезидентів і списання сум перерахувань, що передбачено чинним законодавством, контроль за виконанням підприємствами та організаціями встановленого порядку ведення касових операцій, кредитування фізичних осіб, депозитні операції, тощо.

Завданнями практики є:

- 1) закріплення теоретичних знань з навчальних дисциплін спеціальності;
- 2) оволодіння практичними навичками, технологією роботи з фаху безпосередньо на робочому місці;
- 3) вивчення та аналіз реальної ситуації на ринку банківських послуг;

4) збір матеріалу для здійснення студентської роботи у формі звіту про проходження практики.

Під час проведення аналізу діяльності відділення були застосовані такі методи дослідження:

1) метод спостереження – полягає у спостереженні за протіканням щоденної діяльності установи, діяльності працівників під час роботи з клієнтами, порядком оформлення необхідної документації;

2) індукція – полягає у виявленні причин виникнення проблемних ситуацій у банку, які потім призводять до низької продуктивності роботи установи, погіршення стану обслуговування;

3) абстрагування – полягає у виявленні методів управління банківськими операціями у відділенні, на підставі яких очікується покращення роботи банку.

Джерелом інформації є фінансова звітність банку, нормативно – правові акти, закони.

На підставі внутрішньобанківської інформації був написаний звіт, який характеризує порядок проведення базових банківських операцій, оформлення документів та власної оцінки щодо реального стану даного сегменту фінансового ринку.

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БАНКУ

1.1 Історія розвитку АТ «ОТП Банк»

У червні 2006 року OTP Bank plc, (Угорщина) придбав одного з лідерів вітчизняного фінансового сектору – Райффайзен банк Україна, що був заснований у березні 1998 року як банк зі 100% іноземним капіталом.

З 2001 року Райффайзен банк входив до 10-ки найбільших банків України. На момент придбання банк обслуговував понад 100 тисяч клієнтів, надаючи повний спектр банківських послуг як корпоративним, так і приватним клієнтам, а також представникам малого та середнього бізнесу. Банк посідав 6-те місце серед банків України за розміром активів, капіталу та кредитно-інвестиційного портфелю і 5-те за розміром кредитів, наданих приватним клієнтам. Мережа філій нараховувала 40 банківських установ на території України. Кількість персоналу становила близько 1500 осіб.

З моменту заснування банк займає провідні позиції у корпоративному бізнесі та зарекомендував себе як банк-новатор. Одним із перших на ринку банківських послуг України Райффайзен банк розпочав надавати такі новітні послуги для українського ринку, як структуроване торговельне фінансування, проектне фінансування та інші спеціалізовані послуги для великих корпоративних клієнтів.

Високі результати діяльності банку знаходили своє відображення не тільки в цифрах, але й в оцінці діяльності банку провідними українськими економічними виданнями. Так, зокрема, за результатами фінансового рейтингу газети «Бизнес» у 2003 і 2004 роках Райффайзен банк посів перші місця в номінації «Банк, в якому б Ви розмістили депозит». А за результатами 2005 року газета «Бизнес» назвала Райффайзен банк Україна «Найкращим професійним банком 2005». Не менш популярне видання «ИнвестГазета» три роки поспіль визнавала Райффайзен банк Україна лідером фінансового сектору.

Найкращим банком визнано Райффайзен банк також провідне англomовне видання Kyiv Post у 2004 і 2005 роках.

У 2012 та 2013 роках, за результатами національного рейтингу «Фаворити Успіху», який визначає рівень довіри громади до торгових марок товарів та послуг, ОТП Банк два роки поспіль посів перше місце в номінації «Споживчий кредит року».

Стовідсотковий власник АТ «ОТП Банк» є угорський OTP Bank Plc. – найбільший банк серед фінансових установ Угорщини, лідер угорського банківського ринку з ринковою часткою майже 25%.

Все почалось з того, що в 1949 році в Угорщині засновано OTP Bank Plc. як Державний ощадний банк (National Savings Bank), який відразу почав діяльність з кредитування і розміщення депозитів, поступово поповнюючи перелік своїх послуг, розширюючи клієнтську базу і нарощуючи свою ринкову частку.

1990 – Державний ощадний банк трансформовано у Публічне акціонерне товариство з акціонерним капіталом 23 млрд угорських форинтів, а установу перейменовано на Національний ощадний і комерційний банк із брендовою назвою OTP Bank Plc.

1995 – розпочався процес приватизації банку, в результаті якого частка держави в капіталі банку зменшилася до однієї привілейованої («золотої») акції (яка згодом, у 1997 році, згідно із законодавством Угорщини, була переведена у категорію звичайних акцій), а акціонерами OTP Bank Plc. стали приватні та інституційні інвестори. Після приватизації розпочалося активне міжнародне розширення OTP Bank, який здійснив низку успішних придбань на банківських ринках країн Центральної та Східної Європи, зокрема:

2001 – перше успішне придбання дочірнього банку у Словаччині - OTP Banka Slovensko;

2003 – придбано банк у Болгарії – DSK Bank;

2004 – придбано банк у Румунії – OTP Bank Romania;

2005 – банк у Хорватії.

Банк має повне та скорочене офіційне найменування. Повне найменування банку:

- українською мовою - АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП БАНК»,
- англійською мовою - JOINT - STOCK COMPANY OTP BANK,
- російською мовою – АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «ОТП БАНК».

Скорочене найменування банку:

- українською мовою - АТ «ОТП БАНК»,
- англійською мовою - OTP BANK JSC,
- російською мовою - АО «ОТП БАНК».

Тип акціонерного товариства банку – приватне.

Місцезнаходження банку: Україна, 01033, м. Київ, вул. Жилианська 43

1.2 Мета та види діяльності банку

Сьогодні Акціонерне Товариство «ОТП Банк» - один з найбільших вітчизняних банків, визнаний лідер фінансового сектору України. Банк надає повний спектр фінансових послуг для корпоративних і приватних клієнтів, а також представників малого і середнього бізнесу. На українському ринку він має стійку репутацію соціально відповідальної, надійної і стабільної структури, що пропонує споживачам сервіси європейської якості.

Метою діяльності банку є надання повного кола банківських послуг в рамках банківської ліцензії, наданої Національним банком України, високоякісне обслуговування клієнтів та одержання прибутку в інтересах акціонерів.

На підставі ліцензії банк здійснює наступні операції:

- 1) приймання вкладів (депозитів) від фізичних та юридичних осіб;
- 2) відкриття та ведення поточних рахунків клієнтів і банків – кореспондентів, у тому числі переказ грошових коштів з цих рахунків за допомогою платіжних інструментів та зарахування коштів на них;
- 3) розміщення залучених коштів від свого імені на власних умовах та на власний ризик;

- 4) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб;
- 5) придбання права вимоги на виконання зобов'язань в грошовій формі за поставлені товари чи за надані послуги, беручи на себе ризик виконання таких вимог та приймання платежів (факторинг);
- 6) лізинг;
- 7) послуги з відповідального зберігання та надання в оренду сейфів для зберігання цінностей та документів;
- 8) випуск, купівлю, продаж та обслуговування чеків, векселів та інших оборотних платіжних інструментів;
- 9) випуск банківських платіжних карток і здійснення операцій з використанням цих карток;
- 10) надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських операцій;
- 11) операції з валютними цінностями:
  - а) неторговельні операції з валютними цінностями;
  - б) ведення рахунків клієнтів (резидентів та нерезидентів) в іноземній валюті та клієнтів – нерезидентів в грошовій одиниці України;
  - в) ведення кореспондентських рахунків банків в іноземній валюті;
  - г) залучення та розміщення іноземної валюти на валютному ринку України та на міжнародних ринках;
  - е) торгівля іноземною валютою на валютних ринках України та на міжнародних ринках;
  - є) операції з готівковою іноземною валютою та чеками;
  - ж) операції з банківськими металами на валютному ринку України та на міжнародних ринках;
- 12) емісію власних цінних паперів;
- 13) організацію купівлі та продажу цінних паперів за дорученням клієнтів;
- 14) здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені (включаючи андеррайтинг);

15) здійснення інвестицій у статутні фонди та акції інших юридичних осіб;

16) довірче управління коштами та цінними паперами за договорами з юридичними та фізичними особами

17) депозитарну діяльність зберігача цінних паперів.

1.3 Органи управління та контролю банку

Органами управління АТ «ОТП Банк» є Загальні збори акціонерів, Наглядова рада та Правління. Органами контролю банку є Ревізійна комісія та внутрішній аудит.

Загальні збори акціонерів є найвищим органом банку. До їх компетенції належить:

- 1) внесення змін до статуту банку;
- 2) затвердження річних результатів діяльності банку, звітів та висновків ревізійної комісії і внутрішнього аудиту;
- 3) прийняття рішень щодо розподілу прибутку та покриття збитків;
- 4) прийняття рішень про припинення діяльності банку, призначення ліквідаційної комісії;
- 5) обирання та відкликання Голови та членів Наглядової ради та Ревізійної комісії;
- 6) визначення основних напрямків діяльності банку, затвердження планів та звітів щодо здійснення діяльності по ним;
- 7) прийняття рішень про створення та ліквідацію дочірніх підприємств;
- 8) вирішення інших питань стосовно діяльності банку.

В якості основного контролюючого органу банку вона виконує наступні функції:

- обирає та припиняє повноваження голови та членів Кредитного комітету та Комітету з питань управління активами та пасивами;
- затверджує кредитні договори на суми, що перевищують еквівалент 3000000 доларів США;

- вирішує питання про участь банку у промислово – фінансових групах та інших об'єднаннях;

- приймає рішення про участь банку у заснуванні підприємницьких товариств, купівлю або продаж часток, паїв, акцій у існуючих товариств;

- приймає рішення про анулювання акцій чи продаж раніше викуплених;

- приймає рішення про розміщення інших цінних паперів, крім акцій;

- розробляє процедури проведення аудиту та здійснення контролю за фінансовою та економічною діяльністю банку;

- затверджує ринкову вартість майна банку;

- приймає рішення про обрання депозитарію цінних паперів та затвердження умов договору, що укладаються з ним, встановлення розміру оплати його послуг;

- визначає загальні принципи та умови оплати праці в банку, його філіях, відділеннях та представництвах;

- вирішує інші питання, що входять до їх компетенції.

Наглядова рада є колегіальним органом, що захищає права вкладників, інших кредиторів та контролює і регулює діяльність Правління. Наглядова рада не бере участі у поточному управлінні банком. Вона складається не менше ніж з п'яти, але не більше ніж з восьми осіб, що обираються Загальними зборами з числа акціонерів, їх представників та незалежних членів. Вони обираються на строк не більше трьох років, із можливістю переобрання.

До виключної компетенції Наглядової ради належать такі функції:

- затвердження внутрішніх положень, що регламентують діяльність структурних підрозділів банку;

- затвердження положень про винагороду членів Правління;

- підготовка проекту порядку денного Загальних зборів та їх скликання;

- повідомлення акціонерів про проведення Загальних зборів відповідно до законодавства;

- прийняття рішення про продаж акцій раніше викуплених банком;

- призначення та звільнення голови та членів Правління, керівника підрозділу внутрішнього аудиту;
- розгляд звіту Правління та затвердження заходів за результатами його розглядання;
- контроль за усуненням недоліків, виявлених Національним банком України;
- визначення порядку роботи та планів підрозділу внутрішнього аудиту і контроль за його діяльністю;
- затвердження кодексу поведінки, політики запобігання конфліктам інтересів.

Наглядова рада має право прийняти рішення про внесення на розгляд Загальних зборів будь – якого питання.

Правління банку є виконавчим органом банку, який здійснює управління поточною діяльністю банку, формування фондів, необхідних для поточної діяльності банку, та несе відповідальність за ефективність його роботи згідно з принципами та порядком, встановленим статутом, рішеннями Загальних зборів і Наглядової ради.

До компетенції Правління належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточної діяльності банку, крім питань, що належать компетенції Загальних зборів та Наглядової ради. Правління складається принаймні з трьох членів, призначуваних на строк до п'яти років з можливістю дострокового відкликання.

Голова Правління, зокрема:

- 1) керує роботою Правління банку;
- 2) розпоряджається майном банку;
- 3) подає робочі плани та програми, а також звіти про виконання цих звітів та програм;
- 4) приймає рішення щодо організації праці та визначення завдань і обов'язків працівників банку;
- 5) наймає та звільняє з роботи працівників банку;

б) виконує інші дії, необхідні для досягнення цілей банку.

Внутрішній аудит постійно діючий підрозділ, який є складовою системи внутрішнього контролю. Підрозділ Внутрішнього аудиту підпорядковується Наглядовій раді та звітує перед нею.

Підрозділ Внутрішнього аудиту здійснює такі функції:

- 1) перевіряє наявність та оцінює ефективність роботи систем управління ризиками;
- 2) перевіряє процес оцінки достатності капіталу з урахуванням ризиків банку;
- 3) здійснює моніторинг дотримання керівниками та працівниками банку вимог законодавства і внутрішніх положень, затверджених Наглядовою радою;
- 4) оцінює інформаційно – технічне забезпечення управління та проведення операцій;
- 5) перевіряє правильність ведення і достовірність бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- 6) перевіряє відповідність кваліфікаційним вимогам та виконання професійних обов'язків працівниками банку;
- 7) перевіряє достовірність та вчасність надання інформації органам державної влади та управління, які здійснюють нагляд за діяльністю банку.

Підрозділ Внутрішнього аудиту за результатами проведених перевірок готує та подає Наглядовій раді звіти і пропозиції щодо усунення виявлених порушень.

Ревізійна комісія здійснює контроль за фінансово – господарською діяльністю банку, додержанням ним економічних нормативів, встановлених НБУ, розглядає звіти внутрішнього та зовнішнього аудиту. Ревізійна комісія обирається Загальними зборами акціонерів.

Банк зобов'язаний з метою управління ризиками утворити постійно діючі комітети, зокрема:

- 1) кредитний комітет;
- 2) комітет з питань управління активами та пасивами.

Під час проходження практики був спостережений зв'язок між суміжними комітетами управління. Працівники банку якісно виконують свої обов'язки та злагоджено взаємодіють між собою.

В «ОТП Банк» переважає лінійно – функціональна система управління (рис.1.1).

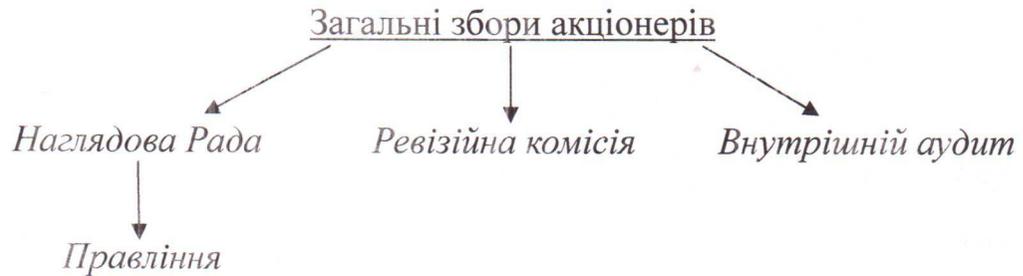

Рис.1.1. Система управління

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

2.1 Фінансовий менеджмент

Координацію депозитної діяльності банку здійснює департамент роздрібних продаж, який створюється за рішенням правління банку як його постійний орган, що здійснює свою роботу під керівництвом та контролем банку.

Вкладні операції здійснюються кваліфікованими спеціалістами – операціоністами з використанням програмного обладнання. Робітники ресурсних відділів добре ознайомлені з банківською депозитною політикою, з вимогами щодо ведення документації, методами залучення депозитів.

Депозитні відносини між постачальником і банком в обов'язковому порядку оформлюються договором депозиту (у письмовій формі), в якому визначаються всі питання, пов'язані із вкладною діяльністю банку.

Основна робота з організації депозитного процесу в банку поділяється на три стадії: відкриття, обслуговування та закриття рахунків.

АТ «ОТП Банк» відкриває рахунки у національній та іноземних валютах фізичним та юридичним особам, резидентам та нерезидентам, іноземним інвесторам:

Цілі кредитної політики:

- 1) максимізація доходів від короткострокових або довгострокових кредитних операцій у рамках встановлених ризиків і у відповідності з діючим законом;
- 2) створення надійних і рентабельних постійних клієнтів – позичальників і вкладників;
- 3) створення та підтримка обсягу кредитів та депозитів, а також складу не кредитних активів;
- 4) навчання та підвищення кваліфікації управлінського та технічного персоналу.

Завдяки докладеним зусиллям банк завершив 2018 рік з прибутком. За підсумками року операційний прибуток склав 4,016,444 (згідно звіту про фінансові результати на 31.12.2018). Чистий прибуток на кінець звітного року становив 1,974,310, а інші сукупні доходи – 65,464.

Стабільний фінансовий стан банку і позитивний фінансовий результат дозволили збільшити кредитування всіх клієнтських сегментів. Зокрема, протягом 2018 року відбувся приріст корпоративного портфеля. Оновився процес надання автомобільних та іпотечних кредитів населенню. Також банк продовжив кредитувати клієнтів малого та середнього бізнесу. Станом на кінець 2018 року клієнтам всього видано кредитів – 22,059,052, що на 4,570,061 більше порівняно з 2017 роком.

Загальні активи банку на кінець звітного періоду становили 32,757,138.

Станом на кінець дня 31 грудня 2018 та 2017 років значна сума кредитів (99.9% від кредитів клієнтам) надана компаніям, які ведуть свою діяльність в Україні, що представляє собою значну географічну концентрацію в одному регіоні.

У 2018 році Банк здійснив продаж частини свого кредитного портфеля, вартість до вирахування резерву якого становила 1,046,959 тисяч гривень, за 122,536 тисяч гривень. У результаті відбулося списання резервів у сумі 924,423 тисячі гривень. У 2017 році Банк здійснив продаж частини свого кредитного портфеля, вартість до вирахування резерву якого становила 3,451,341 тисячу гривень, за 431,428 тисяч гривень. У результаті відбулося списання резервів у сумі 3,019,913 тисяч гривень.

На кінець 2018 року загальні зобов'язання склали 27,502,332 (див. Додаток А).

Збільшення залишків на рахунках клієнтів зумовлено, насамперед, впровадженням нових продуктів та послуг. Банк постійно пропонує юридичним та фізичним особам сучасно розрахунково – касове обслуговування (у тому числі із застосуванням систем дистанційного обслуговування), різноманітні

депозитні програми, дебетні та кредитні картки (Visa, Master Card), депозитні послуги, операції з депозитними скриньками та інші.

2.2 Управління банківськими ризиками

Управління ризиками відіграє важливу роль у банківській діяльності та операціях банку. Банком розроблені та впроваджені процедури щодо управління ризиками та контролю за ними. Процес управління ризиками побудовано на базі передового світового досвіду, новітніх технологій та відповідних нормативних документів Національного банку України.

Управління ризиками поєднує процеси ідентифікації, виміру та управління ризиками, що постійно виникають у бізнес – середовищі. Банк успішно поєднує знання про особливості грошово – кредитного та фінансового ринків України та кращий європейський досвід управління ризиками материнського банку.

Основні ризики, властиві операціям банку, включають:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- ринковий ризик;
- операційний ризик.

В банку впроваджено постійний та належний рівень моніторингу та контролю за цими ризиками. Для цього розроблено дієву структуру підрозділу ризик – менеджменту та створено постійно діючі комітети для управління ризиками, які мають місце в поточній діяльності банку.

Основні принципи управління ризику наступні:

- повне та всеохоплююче вимірювання;
- інтегроване управління;
- своєчасність подання інформації;
- адекватність прийняття рішень.

Для забезпечення додаткових заходів з метою управління ризиками в банку створено постійно діючі комітети для управління поточною діяльністю,

які мають статус колегіальних органів і в багатьох з яких є представники ризик-менеджменту, зокрема:

1) загальний кредитний комітет та кредитні комітети бізнес – напрямків приватних клієнтів та клієнтів малого та середнього бізнесу, які приймають рішення щодо прийняття банком кредитного ризику при кредитуванні, випуску гарантій та акредитивів, оцінюють якість активів та готують пропозиції щодо формування резервів на покриття можливих збитків від їх знецінення;

2) комітет з питань управління активами та пасивами, який щомісячно розглядає собівартість пасивів та прибутковість активів та приймає рішення щодо політики відсоткової маржі;

3) тарифний комітет, який щомісячно аналізує співвідношення собівартості послуг та ринкової конкурентоспроможності діючих тарифів, відповідає за політику банку з питань операційних доходів;

4) комітет по роботі з проблемною заборгованістю, який координує діяльність підрозділі банку з метою підвищення ефективності роботи з проблемною заборгованістю;

5) комітет з управління операційним ризиком, який займається запровадженням системи ефективного контролю за операційним ризиком, розробки та затвердження заходів мінімізації наслідків подій операційного ризику та їх попередження;

6) моніторинговий комітет, який створений з метою впровадження в банку ефективного процесу моніторингу кредитної заборгованості позичальників.

Банк самостійно визначає організаційну структуру системи управління ризиками та створює необхідні для цього підрозділи з метою забезпечення сприятливих умов для захисту інтересів вкладників та інших кредиторів. Функції ризик – менеджменту в банку покладені на Управління з контролю за кредитними ризиками, Управління з інтегрованого керування ризиками, Управління з моніторингу та адміністрування кредитів, Управління по врегулюванню корпоративних ризиків.

Комітет з управління активами та пасивами відповідає за управління основними складовими ринкового ризику: ризиком ліквідності, ризиком процентних ставок та валютним ризиком.

Ризик ліквідності визначається як потенційна неможливість виконати свої зобов'язання у належні строки, не зазнавши при цьому значних витрат. Цей ризик виникає через неузгодженість між строками погашення існуючих активів та пасивів, а також наявність позабалансових зобов'язань перед клієнтами. Банк користується унікальною методикою виміру ризику. Для забезпечення процесу прийняття рішень щодо управління ризиком ліквідності здійснюється постійний моніторинг фінансових ринків та аналіз і прогнозування тенденцій їх розвитку. Мінімізація ризику забезпечується за допомогою прогнозування майбутніх грошових потоків та ліквідної позиції банку та завчасного планування з огляду на майбутню макроекономічну ситуацію та загальну ліквідність банківської системи.

Також, важливою складовою ризик – менеджменту банку є управління процентним ризиком, тобто можливістю зменшення надходжень чи втрати капіталу, що виникає через несприятливі коливання процентних ставок. З метою ідентифікації та вимірювання процентного ризику проводиться всеохоплюючий аналіз структури процентних активів та пасивів та оцінюється потенційне зменшення надходжень від несприятливих коливань процентних ставок як на внутрішньому, так і на міжнародному фінансовому ринках. Для забезпечення процесу прийняття рішень щодо управління процентним ризиком проводиться стрес – тестування, що дозволяє оцінити рівень втрат у кризових ситуаціях.

Управління валютним ризиком здійснюється з метою запобігання невідповідності балансових та позабалансових вимог у розрізі валют, що може призвести до зменшення надходжень чи вартості активів внаслідок коливань обмінних курсів. Для вимірювання валютного ризику та інформаційного забезпечення процесу прийняття рішень використовується методологія оцінювання вартості – під – ризиком та портфельний підхід, що дозволяє

визначити вклад кожної валюти у загальний ризик та ступінь зміни ризику при закритті відкритої позиції чи її зміни. Здійснюється постійний моніторинг грошового ринку та макроекономічної ситуації та прогнозуються обмінні курси. Керівництво банку проводить політику, спрямовану на мінімізацію ризику виникнення збитків внаслідок зміни курсу іноземної валюти. Політика банку щодо мінімізації валютного ризику включає такі складові:

- класифікація та оцінка валютних ризиків;
- прогнозування коливань курсів іноземних валют ;
- управління розмірами відкритих валютних позицій у межах нормативів,

встановлених Національним банком України.

Управління кредитним ризиком здійснюється за рахунок:

а) затвердженої Наглядовою Радою та Правлінням кредитної політики та стандартів;

б) чітко виписаними процесами прийняття рішень в ризик – менеджменті щодо напрямку роздрібного бізнесу;

в) контролю за якістю портфелю;

г) системи лімітів;

д) ефективної системи рейтингування клієнтів;

е) місячних звітів, що висвітлюють тенденції розвитку та якість портфелів за сегментами, проблемні кредити.

Моніторинг кредитного ризику ведеться в Управлінні з моніторингу та адмініструванню кредитів, яке відповідає за звірку лімітів та авторизацію на видачу коштів.

Процес управління операційним ризиком здійснюється на основі стандартизованого підходу у відповідності до розробленої методики. При проведенні операцій банк дотримується принципу « подвійної пари очей », згідно якого жодна операція не може виконуватися однією людиною і вимагає обов'язковою авторизації (підтвердження) контролером, завдяки чому мінімізується несанкціоновані дії персоналу. Оцінкою належного виконання банком внутрішніх інструкцій займається Управління внутрішнього аудиту.

2.3 Використання прибутку, резервні та інші фонди

Річний прибуток банку після сплати податків та інших обов'язкових платежів використовується за рішенням Загальних зборів.

В банку створюються:

1) резервний фонд, який використовується на покриття непередбачених збитків по всіх статтях активів та позабалансових зобов'язань банку. Розмір відрахувань до резервного фонду визначається Загальними зборами та має бути не менше 5 відсотків від прибутку банку до досягнення ними 25 відсотків розміру регулятивного капіталу банку;

2) всі інші спеціальні фонди, як цього вимагає чинне законодавство України, а також інші фонди на розсуд банку, зокрема фонд розвитку виробництва, фонд матеріального заохочення, призначення, розмір і порядок формування та поповнення яких визначаються Загальними зборами.

Розпорядження коштами фондів здійснюється Правлінням в межах його повноважень.

Кошти резервного фонду забороняється використовувати, окрім як на покриття збитків.

Прибуток, який залишається після сплати податків та відрахувань до фондів розподіляється між акціонерами банку шляхом виплати дивідендів пропорційно до кількості акцій, якими володіє кожний акціонер.

Банк здійснює виплату дивідендів один раз на рік за підсумками календарного року за рахунок прибутку звітного року, що залишається в розпорядженні банку. Виплата дивідендів здійснюється банком в обсязі, встановленому рішенням Загальних зборів, у строк, що не перевищує 6 місяців.

Для кожної виплати дивідендів Наглядова рада банку встановлює дату складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядок та строк їх виплати.

Збитки, які можуть виникнути в результаті діяльності банку, відшкодовуються за рахунок резервного фонду, який після цього повинен бути

поповнений до визначеного обсягу. Якщо резервного фонду недостатньо для покриття збитків, Загальні збори приймають рішення щодо можливих альтернативних джерел, а саме:

- за рахунок інших власних коштів банку;
- за рахунок реалізації майна банку.

РОЗДІЛ 3. ТРУДОВІ РЕСУРСИ БАНКУ

3.1 Функціональні обов'язки робітників банку

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, дотримання законодавства при виконанні банківських операцій несе керівник банку. Відповідальність за формування облікової політики, ведення обліку, своєчасне представлення повної і достовірної звітності покладається на головного бухгалтера банку. Головний бухгалтер має заступників, які відповідають за різні ділянки роботи: облік внутрішньогосподарських операцій банку, операційний облік, облік валютних операцій, облік цінних паперів, облік доходів, витрат і фінансових результатів, а також складання фінансової та податкової звітності. Основні завдання головного бухгалтера - методичне забезпечення обліку здійснюваних банком операцій, аналітичні та контрольні функції та забезпечення зобов'язань банку.

Головний бухгалтер організовує обліково-операційну роботу, займається організаційними питаннями, забезпечує: відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій, що здійснюються банком; оформлення відкриття рахунків клієнтів; контроль виправлень в особових рахунках; контроль нарахування відсотків за рахунками; контроль за використанням бланків суворого обліку; розподіл рахунків бухгалтерського обліку та обов'язків між відповідальними виконавцями; подання керівництву банку оперативної інформації; складання звітності.

Головний бухгалтер щодня перевіряє висновок касових операцій, повноту оприбуткування грошей, зведення оборотів і баланс за день, правильність формування та зберігання грошово-розрахункових документів. Однак на нього не можуть бути покладені обов'язки, пов'язані з безпосередньою матеріальною відповідальністю за гроші і матеріальні цінності. Головний бухгалтер, його заступники та начальники відділів розробляють посадові інструкції для бухгалтерських працівників, а також порядок ведення та реєстрації операцій в

книгах, журналах або передачі оброблених відомостей в обчислювальний центр або в інформаційну систему, інші внутрішні документи, що регламентують різні сторони роботи бухгалтерії, ведення обліку і звітності.

Організація обліково-операційної роботи багато в чому залежить від встановленого в банку документообігу, тобто порядку проходження документів по всіх стадіях їх обробки з моменту надходження в банк або створення до задачі в архів (документи дня). Документообіг розробляє головний бухгалтер. З метою раціоналізації цього порядку в банку складається графік документообігу, який затверджує керівник. Вимоги головного бухгалтера щодо документального оформлення операцій та подання до бухгалтерії необхідних документів та відомостей є обов'язковими для всіх співробітників банку. Без підпису головного бухгалтера або уповноважених ним посадових осіб грошові і розрахункові документи, фінансові зобов'язання, оформлені документами, вважаються недійсними і не повинні прийматися до виконання.

Обліково-операційний апарат складається з відповідальних виконавців, і операційних бригад. Відповідальними виконавцями призначаються найбільш підготовлені працівники, які мають достатній досвід роботи в банку. Вони перевіряють і оформляють для відображення в обліку документи, що надходять в банк від клієнтів, філій та інших банків. Всі рахунки бухгалтерського обліку розподіляються між відповідальними виконавцями так, щоб забезпечити систематичний контроль, запобігти затримки в обробці і оформленні документів і забезпечити рівномірне навантаження на кожного працівника.

Операційні групи створюються у великих банках, це дозволяє підвищити продуктивність праці, прискорити документообіг, посилити внутрішній контроль і забезпечити взаємозамінність працівників. Загальне керівництво в групі покладається на більш досвідченого працівника, який організовує роботу і контролює своєчасність оформлення операцій. Керівник групи несе відповідальність за роботу всієї групи.

3.2 Система преміювання та мотивації працівників

Система преміювання лінійного персоналу складається з 2 частин:

- 1) «Points» - преміювання на щомісячній основі;
- 2) «Group Bonus» - преміювання на щоквартальній основі.

Перелік працівників, що включені до системи преміювання для лінійного персоналу:

- співробітники відділу / сектору продажів продуктів роздрібного бізнесу;
- співробітники відділу / сектору обслуговування клієнтів роздрібного бізнесу;
- заступник начальника відділу / сектору продажів продуктів роздрібного бізнесу;
- заступник начальника відділу / сектору обслуговування клієнтів роздрібного бізнесу;
- начальник відділу / сектору продажів / обслуговування у випадку, якщо у підрозділі менше 2-х співробітників (в т. ч. вакансій).

Параметри оцінювання результатів діяльності згідно «Points» вказуються у «Бланку Points» у вигляді розміру винагороди за продаж продуктів для приватних клієнтів, клієнтів приватного банківського обслуговування, клієнтів бізнес – сегменту та здійснення операцій з обслуговування.

Виплата премії лінійного персоналу відбувається в повному обсязі на щомісячній основі.

В окремих випадках (грубі порушення виконання функціональних обов'язків) начальник управління роздрібного бізнесу відповідної Регіональної Дирекції та /або Начальник управління продажів роздрібного бізнесу та управління мережею ГО може зменшити розмір винагороди співробітника на суму до 90%.

Премія лінійного персоналу згідно «Group Bonus» напряму залежить від розміру винагороди співробітників згідно «Points», квартального результату

показника ключових показників діяльності (KPI) точки продажу та виконання співробітником індивідуальних якісних задач.

Винагорода співробітнику може бути нарахована, якщо точка продажу, де працює співробітник, досягла квартального результату KPI – 80% і вище.

Якщо значення KPI точки продажу менше 80% - винагорода не нараховується.

Розмір винагороди за «Group Bonus» складає розмір індивідуального квартального фонду співробітника зважений на корегуючий коефіцієнт KPI точки продажу (min 80%, max 120%) та зменшений на корегуючий коефіцієнт за виконання якісних задач.

Оцінка якісних показників діяльності працівників здійснюється безпосереднім керівником за наступними параметрами (табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Перелік показників, за якими проводиться оцінка якості роботи співробітника та їх значення

Якість продажів та обслуговування клієнтів	
Відмінний рівень якості продажів та обслуговування 100%	0%
Добрий рівень якості продажів та обслуговування - 90%	5%
Задовільний рівень якості продажів та обслуговування - 80%	10%
Поганий рівень якості продажів та обслуговування - 70%	20%
Незадовільний рівень якості продажів та обслуговування нижче 50%	30%
Поганий рівень якості продажів та обслуговування - 70%	-20%
Незадовільний рівень якості продажів та обслуговування нижче 50%	-30%
Корпоративні компетенції для посади	
A - Повністю відповідає вимогам (1)	0%
B - Відповідає вимогам в більшості випадків (0,75)	-1%
C - Потребує додаткового розвитку (0.5)	-2%
D - Значно нижче вимоги (0)	-3%
Знання процесів/продуктів	

Продовження табл. 3.1

Знання та результати тестування відмінні	0%
Знання та результати тестування добрі	-10%
Знання та результати тестування задовільні	-15%
Знання та результати тестування незадовільні	-20%
Якість заведення заявок та оформлення договорів	
допущено 0-1 помилки/0% неякісних заявок	0%
допущено 2-3 помилки/0-2% неякісних заявок	-3%
допущено 3-5 помилки/3-5% неякісних заявок	-7%
допущено більше 5 помилок/6-8% неякісних заявок	-10%

Сума отриманих значень показників залежно від оцінки якості роботи працівника, утворює корегуючий коефіцієнт за виконання якісних задач.

РОЗДІЛ 4.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКУ

4.1 Підходи до формування інвестиційного портфелю

Основні положення щодо формування інвестиційного портфеля містяться в Обліковій політиці «ОТП Банк». Вкладення (інвестиції) в цінні папери (за винятком чеків, складських свідоцтв, ощадкнижок, векселів), в залежності від цілей придбання і котирування цінних паперів поділяються на три категорії з формуванням трьох портфелів цінних паперів:

- торгового портфеля;
- інвестиційного портфеля;
- портфеля контрольної участі.

В інвестиційний портфель зараховуються всі не котируванні цінні папери, а також котируванні цінні папери, придбані для отримання інвестиційного доходу, або з метою утримання їх у портфелі 180 днів.

Всі придбані банком цінні папери спочатку відносяться до торгового портфеля. Придбання цінних паперів в інвестиційний портфель відповідно до стратегічних інтересів банку здійснюється на підставі прийняття рішень уповноваженим підрозділом (виконавчим органом) банку.

Етапи формування і управління інвестиційним портфелем:

1. Постановка цілей і вибір адекватного типу портфеля;
2. Аналіз об'єктів інвестування;
3. Формування інвестиційного портфеля;
4. Вибір і реалізація стратегії управління портфелем;
5. Оцінка ефективності прийнятих рішень.

Формування інвестиційного портфеля базується на ряді основоположних принципів, найважливішими з яких є:

- відповідність типу портфеля поставленим цілям інвестування;
- адекватність типу портфеля інвестованому капіталу;
- відповідність допустимого рівня ризику;

- забезпечення керованості (відповідності числа і складності використовуваних інструментів можливостям інвестора по організації і здійсненню процесів управління портфелем) та ін.

Прибутковість Портфеля цінних паперів представляє собою сукупність різних цінних паперів.

Інвестиційний портфель має обмеження по терміну життя, а також за мінімальною і максимальною сумою інвестицій. Його прибутковість визначають трьома величинами: очікуваною, можливою і середньою.

Очікувана (мінімальна) прибутковість являє собою величину, яка буде отримана після закінчення найменш сприятливої обставини.

Можлива (максимальна) прибутковість - це величина, що отримується при найбільш вірогідному позитивному розвитку подій. Більш висока прибутковість пов'язана з підвищеним ризиком для інвестора. Тому в процесі інвестування слід враховувати обидва чинники, які порівнюють із середньо ринковим рівнем прибутковості.

4.2 Перспективи розвитку

За прогнозами робітників банку, за прибутком цей рік повинен бути приблизно таким же, як попередній. На ринку чотири-п'ять банків дають 75% прибутку системи, і «ОТП Банк» в їх числі. Але 2020 рік буде набагато складнішим, оскільки процентні ставки будуть нижчими. При високих ставках банку легше заробляти. І конкуренція потроху посилюється, через що маржа буде знижуватися.

На банківському ринку України мало по-справжньому універсальних гравців. Якщо проаналізувати топ-5 по зростанню корпоративного бізнесу та роздрібною, то «ОТП Банк» - єдиний банк, який потрапляє і в одну, і в іншу групу. Його мета - бути абсолютно універсальним банком. Це не так просто - після кризи банківський ринок сильно звужився. В Україні не можна стати великим банком, працюючи тільки в одному сегменті. Тому банк прагне бути

присутнім в кожному з них. В «ОТП Банку» найширша лінійка банківських продуктів і є те, чого немає у інших банків - управління активами, лізинг.

Зараз банк випускає нове рішення для підприємців Eolute. Це буде окремий напрямок всередині банку - мобільне обслуговування з повним набором послуг мобайл. Воно тестується з січня з реальними клієнтами і вже в травні запуситься в експлуатацію. «ОТП Банк» входить в топ-3 або топ-5 банків практично у всіх сегментах, в яких представлений. Але в цьому сегменті у банку не було нормальної пропозиції для клієнтів, тому планується наростити частку ринку і в цьому напрямку.

Що стосується внутрішніх процесів в банку, то планується заміна паперового документообігу електронним. Це полегшить роботу з документами та покращить ефективність банківських процесів. Що стосується відчуттів клієнтів банку, то за прогнозами робітників банку, банківський сервіс стане для клієнтів ще більш зручним. В даний час будь-яке нове рішення на ринку націлене на підвищення зручності.

ВИСНОВКИ

За час проходження практики в АТ «ОТП Банк» я вивчила установчі документи, звітну документацію, організаційну структуру управління банком. На успішну роботу банку впливають як зовнішні фактори, так і внутрішні. У своїй роботі я розглянула на мою думку важливі аспекти діяльності банку, від яких залежить його успіх в банківській сфері.

«ОТП Банк» є одним з найбільших вітчизняних банків України з досить великим капіталом та великими перспективами розвитку. За час свого існування «ОТП Банк» зумів створити собі хорошу репутацію, також залучити велику кількість клієнтів, багато з яких стали постійними.

Незважаючи на велику конкуренцію у банківській сфері послуг, «ОТП Банк» залишається визнаним лідером на цьому ринку, тому що банк надає повний спектр фінансових послуг корпоративним та приватним клієнтам, а також представникам малого та середнього бізнесу.

Отриманні мною практичні та теоретичні навички за час проходження практики в АТ «ОТП Банк» допомогли подивитися на роботу банку не тільки з точки зору теорії, але й більш поглиблено проаналізувати звітність та документацію, подивитися, як правильно працювати з клієнтами, зрозуміти, якими якостями треба володіти для того, щоб стати професіоналом своєї справи, зрозуміти значення необхідності володіти і теорією і практикою одночасно.

Під час проходження практики я працювала з документами, тому, для того, щоб спростити та полегшити роботу з усією документацією у банку, я би порекомендувала швидше перейти до електронного документообігу. Також, це зменшить витрати на придбання паперу для роздруку документів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Статут АТ «ОТП Банк»
2. Річний звіт АТ «ОТП Банк» за 2018 рік. URL: https://www.otpbank.com.ua/pdf/annual_reports/report-2018.pdf (дата звернення 05.02.2020)
3. Річний звіт АТ «ОТП Банк» за 2017 рік. URL: https://www.otpbank.com.ua/pdf/annual_reports/2017-ua.pdf (дата звернення 06.02.2020)
4. Річний звіт АТ «ОТП Банк» за 2016 рік. URL: https://www.otpbank.com.ua/pdf/annual_reports/2016/2016-ua.pdf (дата звернення 10.02.2020)
5. Белоглазова Г.Н. Банковское дело М. : Питер, 2008. 400 с.
6. Мацковский М.С. Банк 2.0 М. : Олимп – Бизнес, 2012. 512 с.
7. Андреева А. Особенности национальных депозитов // *Финансовая консультация*. 2009
8. Андрущенко А.В. Динаміка депозитних заощаджень населення в умовах економічної кризи 2011.
9. Інтерв'ю Голови Правління АТ «ОТП Банк». URL: <https://www.unian.net/economics/finance/10483812-glava-pravleniya-otp-banka-tamash-hak-kovach-ukrainec-tolko-cherez-sorok-let-budet-takim-zhe-bogatym-kak-polyak.html> (дата звернення 15.02.2020)
10. ОТП BANK. URL: <https://ru.otpbank.com.ua/> (дата звернення 17.02.2020)
11. Міністерство Юстиції України. URL: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch> (дата звернення 20.02.2020)
12. Національний Банк України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/index> (дата звернення 25.02.2020)

ДОДАТКИ

Додаток А

<i>Назва</i>	<i>Рік, який закінчився 31 грудня 2018 року</i>	<i>Рік, який закінчився 31 грудня 2017 року</i>
Активи		
Грошові кошти та рахунку у НБУ	2, 320, 458	2, 182, 720
Кошти в банках	2, 507, 127	3, 703, 612
Кредити клієнтам	22, 059, 052	17, 488, 991
Основні засоби та нематеріальні активи	127, 402	179, 705
Поточні активи з податку на прибуток	-	467, 237
Інвестиційна нерухомість	39, 381	39, 038
Інші активи	267, 857	222, 424
Всього активів	33, 254, 297	29, 832, 392
Зобов'язання		
Кошти банків та інших фінансових установ	441	479
Рахунки клієнтів	26, 855, 632	25, 672, 913
Інші зобов'язання	646, 259	529, 031
Всього зобов'язань	27, 502, 332	26, 202, 423
Капітал		
Акціонерний капітал	6, 186, 023	6, 186, 023
Емісійний дохід	405, 075	405, 075
Інший додатковий капітал	1, 236, 294	1, 236, 294
Всього капіталу	5, 254, 806	3, 629, 975
Прибутки і збитки та інші сукупні доходи		
Процентні доходи	4, 133, 371	3, 035, 594
Процентні витрати	1, 226, 343	1, 087, 530
Комісійні доходи	1, 488, 810	1, 154, 533
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою	152, 056	279, 930
Чистий прибуток від операцій з похідними фінансовими інструментами	164, 224	66, 247
Чистий прибуток від інвестицій	5, 570	10, 581
Чистий збиток від модифікації фінансових активів	20, 320	-
Операційні витрати	1, 614, 720	1, 463, 348
Інші сукупні доходи	65, 464	47, 702
Витрати з податку на прибуток	2, 401, 724	1, 264, 883
Всього сукупних прибутків за рік	2, 039, 774	1, 069, 067

